

THE GOLDEN HARVEST.

Golden Jubilee 1901-1951 St. John the Evangelist Church,
Latrobe, PA. CAP at Orchard Lake.

"The sower went out to sow his seed"

A glance at the past history of St. John the Evangelist's Parish reveals that the tiny seed planted so inauspiciously fifty years ago has sprung up and has yielded fruit a hundredfold.

The beginnings of the parish were very humble. Although few or no detailed records of the period are available, it may be concluded from reliable testimony of old settlers that in the early nineties of the last century a number of Polish emigrants attracted by prospect of work in the mines or factories, scattered so generously throughout Pennsylvania, migrated to the vicinity of Latrobe. Torn from the moorings of their native land they clung tenaciously to their language, their customs and, above all to their Catholic faith imbibed from their believing ancestors. Hence, their first concern was to find a church where they could worship God in accustomed manner. Since the Holy Family Church and St. Vincent's Archabbey were the only Catholic churches in the locality, they attended both of them, but dreamed of a church wherein they could praise God in their own tongue. On the initiative of the Very Rev. L. Miskiewicz, who is credited with having founded a number of Polish parishes in western Pennsylvania, a handful of these faithful Polish miners bestirred themselves under the competent leadership of one of their midst, Mr. Nicholas Rynkowski, to realize this dream.

To that end they held regular meetings, solicited contributions, enlisted the aid of interested priests, and finally after three years of efforts and struggles succeeded in attaining their desire in 1901. In January of that year they launched their unpretentious parish. First they purchased the abandoned Christ Reformed Church at the corner of Main and Alexandria Streets, named the congregation St. John the Evangelist after one of their existing societies which had advanced the first substantial donation of \$500.00, and immediately set it to function in accordance with the laws of the Church. As soon as the preliminaries of converting the little red building on the corner into a Catholic church were completed, the Rev. Henry Cichocki who had labored most to promote the project offered the Holy Sacrifice of Mass for the newly organized congregation.

Parish records show that the first baptism administered was that of Marie Oleasz, daughter of Joseph Oleasz and Mary Wdowka, on March 4, 1901; the first marriage, that of Anthony Jablonski and Frances Brust, was solemnized on the 30th of April; and the first funeral, that of John Olszewski, an infant, took place November 12th of the same year.

The church was dedicated October 27th, with the Very Rev. Msgr. L. Miskiewicz officiating. Their dream materialized, the happy parishioners flocked to church to witness the impressive ceremony.

Prior to it, Father H. Cichocki had been appointed as pastor of the young congregation numbering but 95 families and embracing 520 souls, 30 of whom were children. The first committee selected to assist him in his arduous task included the following members: Valentine Okonik, secretary; Francis Sroka, treasurer; Stephen Nieborak, Anthony Olczak, Matthew Winklowski and Frederic Szczesny. Subsequently, a small mission, St. Rose in Bradenville, was affiliated with the parish and retained that status until 1911 when it was canonically established as a parish.

Due to some inexplicable reason the budding parish of St. John was not given a normal chance to develop and flourish. Friction between the priest and his flock apparently disrupted the unity of the new congregation at the very outset, thereby retarding its future development and causing Father Cichocki to relinquish his post scarcely a year after assuming it.

His successor, the Rev. Anselm Mlynarczyk fared even worse for he remained in office barely a month. He was followed by the Rev. Joseph Galewski who headed the parish for a year but evidently did not succeed in accomplishing anything of permanent value and was relieved of his charge October 31, 1903.

That same day the Rev. Boleslaus Pawlowski became pastor and fortunately remained long enough to leave the impress of his stewardship on the parish, in 1904 he built on the corner of Miller and Alexandria St. the rectory and the school designed to house the teachers also at a cost of \$14,000.00. At the time the school consisting of two rooms only was placed in the hands of secular teachers, the first of whom was Mrs. Theodora Sudacka, later followed by Miss McBride 1905; Miss Catherine O'Brien 1911; Miss Anna Kent 1916; Miss Vera Harenska 1918; and Miss Vera Shrall 1920-1924. Grim fate overtook the next pastor, Father Titus Dereszkiwicz, who came to the parish August 6, 1905 and headed it until August 3, 1911. In July of 1910 a wave of strikes swept the country and brought untold misery in its wake. It affected the church as well; monthly collections dropped; it became impossible to pay the salaries of the pastor, the organist and the teacher; the parish debt mounted alarmingly. Lack of funds impoverished the parish to such a degree that for a time it appeared doomed to extinction. It was disintegrating rapidly and the number of its members dwindled until in 1911 merely 65 families remained.

At this juncture the greatly reduced parish was entrusted to the Rev. Joseph Frania August 3, 1911. Young and energetic at the time, he tided his charge over the most critical phase of its history and held the pastorate for the longest period thus far, almost twenty-five years. Contrary to dismal predictions the parish survived notwithstanding the many vicissitudes attending its course during the next two decades as well. In 1924 Father Frania secured first the Bernardine Sisters, then in 1926 the Holy Family Sisters to teach in the school conducted heretofore by secular teachers. Unfortunately the sudden financial crash and nationwide depression of 1929 terminated abruptly the Sisters' work and St. John's School ceased to exist. Moreover, all parish progress fell into decline owing to want of financial means necessary to keep them in repair.

To make matters worse a fire broke out in the church in 1929 and caused considerable damage. Since the sacristy was destroyed, a new one had to be constructed at a cost of \$943.00, thereby augmenting the parish debt of large proportions already.

Six years later, Father Frania worn out by this incessant struggle to preserve the very existence of the parish was transferred to St. Adalbert Church in Pittsburgh, and the Rev. Francis Kruk was appointed to Latrobe December 5, 1935.

Enormous problems confronted the latter. Before him loomed the parish debt which had kept rising instead of diminishing with the passage of years, the deteriorated buildings screamed for repairs; the church treasury was empty. An able administrator, Father Kruk attacked these problems with zest; he reduced the debt by means of a strict economy, increased the church dues to replenish the treasury, and initiated repairs in the rectory. His labors were cut short, however for he was recalled to Homestead.

The present pastor, Rev. Bronislaus E. Mieruniski, took charge of the parish April 21, 1937. His characteristic optimism and generosity coupled with his abiding interest in the youth of Latrobe soon gained him the confidence and love of his parishioners as well as the esteem of all outside his fold. Under his able and zealous care the parish has grown and flourished. Although it has not attained colossal proportions nor made spectacular progress, nevertheless as all the residents of Latrobe can testify, St. John's congregation has become a closely-knit, efficient working unit advancing gradually but steadily.

In collaboration with his willing parishioners who have unstintingly contributed their time and substance Father Mieruniski has liquidated the parish debt of \$10,660.00 which had hung like a pall over the parish for years and has built a considerable reserve fund despite the fact that simultaneously he had been forced to renovate the church, the school and the rectory. Many basic improvements have been effected; new systems of heating installed in the church and the rectory; new floors put in the church and its interior repainted; the rectory had been covered with brick veneer, its interior remodeled and arranged tastefully. Today the parishioners point with justifiable pride to their neat, well-kept church and rectory. With every succeeding year some major improvement or alteration is made.

Far more zealous in promoting the glory of God', Rev. B. Mieruniski is laboring incessantly and tirelessly to intensify the spiritual life of his flock. He has organized the Holy Name Society and has revived the almost extinct Sodality of the Blessed Virgin besides spurring the existing organizations to a livelier participation in religious affairs. Every religious cause finds staunch support in him.

Vitally concerned about the welfare of youth, ever dear to his heart since the days of his first curacy, Father Mieruniski has reopened the parish school which had ceased functioning for almost twenty years and has placed it under the supervision of the Felician Sisters who had worked in his parish first in the capacity of sacristans, then social workers, and finally have broadened their field to include the conducting of a four room, complete elementary school accommodating 108 children, a comparatively large number in view of the diminishing enrollments of schools today. The children of St. John's School are transported to and from school in a station wagon purchased by the parish for that sole purpose. Tuition and school supplies are furnished to the children without any charge. This June a few students will graduate from the eighth grade — the first class to do so since the reopening of the school. It will be another memorable occasion for both the parish and the school. At present 200 families belong to St. John's parish. Numerically, it is a small group, but lately it has achieved an enviable record despite great odds and gloomy predictions. It can point with pride to its past and present accomplishments and view the future serenely, confident that with the grace of God and the full cooperation of every member of the parish in unison with their- pastor much more can be achieved.

Very much credit for all these attainments of the parish goes to the former and incumbent committeemen who have given their wholehearted support to their pastor and have spared neither time nor

effort in assisting him to execute every project bound to promote the welfare of the congregation. Those serving at present are: John Bernas, John Marcinik, Ignace Nieborak, Joseph Kendra, Boleslaus Galecki, John Kowalski, Joseph Kubicki, Anthony Palacki, Michael Hricik and John Seremet. No less praise must be given to some of the older members of our parish e. g. Joseph Kubit, Peter Obstarczyk, Thomas Novak, John Ponczocha, Stephen Smietanka, Joseph Zakrzewski, Francis Zajdel and others who have grown old in the service of our church. They view with joy the tangible results of their sweat, blood and tears on this festive day, for they have contributed the most to this golden harvest of today—they have laid the foundations of St. John's slowly built it up, steered it successfully through the perils of shifting times, and have at last anchored it safely. Truly, they have served their church and God well and their deeds are recorded in the ledgers of heaven.

It is fitting that at the close of this brief account of St. John's parish sincere thanks be extended to all parishioners, patrons, friends and well-wishers who have contributed in any possible way toward the golden harvest.

GARŚĆ KŁOSÓW I WSPOMNIENI

Doniosła chwila nastąpiła dzisiaj dla małej trzódki Chrystusowej, mianowicie dla parafii Św. Jana Ewangelisty w Latrobe, Pa., gdyż obchodzi ona w dniu obecnym Złote Gody swego istnienia.

Pięćdziesiąt lat w życiu, czy jednostki, czy organizacji, to długi okres czasu, pełen snów i marzeń, jednych spełnionych, drugich niedoprowadzonych do czynów; to czas niezmiernych wysiłków i poświęceń—decydujących borykań z trudnościami towarzyszącymi wszelkim początkom; to zestawienie prac i przejść różnorodnych.

Zbiorem tych przejść, od zarania do chwili obecnej, jest niniejszy Pamiętnik Jubileuszowy. To pomnik półwiekowej walki o byt.

Pomni na swą niemoc, a ufni w Opatrzność Bożą czuwającą nad parafią naszą, pokornie poświęcamy ten Pamiętnik najpierw Chrystusowi Królowi jako Panu i Władcy naszemu, Najświętszej Pannie, naszej Pani i Królowej Korony polskiej, oraz Św. Janowi, Ukochanemu Patronowi naszemu. Następnie ofiarujemy ten Pamiętnik tym niezmordowanym pionierom, którzy położyli tyle pracy i trudów, nie mniej jak i zasobów materialnych, aby ufundować instytucję dla chwały Bożej i dobra bliźniego. Dalej ofiarujemy ten Pamiętnik wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do podtrzymania nadal tego zbożnego dzieła. Również ofiarujemy ten Pamiętnik potomności, aby z niego mogła czerpać zachętę do dalszej pracy, naśladowując głęboką wiarę i gorącą pobożność przodków swoich. Ostatecznie ofiarujemy tę Garść Kłosów i Wspomnień całej Polonii amerykańskiej, jako dowód, że "Jeszcze Polska nie zginęła" nawet i w naszym zakątku, a co ważniejsze, że Polonia Latrobska niewzruszenie trwa przy kościele świętym katolickim mimo nawału przeciwnych wpływów.

W którym roku Polacy przybyli do Latrobe, nie wiemy dokładnie, ale z opowiadania dorywczego wiarygodnych osadników można wnioskować, że uchodźcy polscy dotarli do tej okolicy już w roku 1890, gdy w swej tułaczce za chlebem znaleźli pracę we wielu kopalniach tamże się znajdujących, jako też i w różnych fabrykach w pobliżu ulokowanych.

Z gruntu bardzo religijni, uczęszczali najpierw biedni ci wychodźcy na nabożeństwa do najbliższych kościołów katolickich: Św. Wincentego położonego o dwie mile od Latrobe, albo do Św.

Rodziny na Ligonier ulicy.

Ale gorące pragnienie chwaleń Boga w swym ojczystym języku spowodowało, że za inicjatywą ś. p. Ks. Prałata W. Miskiewicza, gorliwego krzewiciela parafii polskich w zachodniej Pensylwanii, zaczęli nasi polscy górnicy i wyrobnicy pod przewodnictwem Pana Mikołaja Rynkowskiego czynić starania, aby utworzyć parafię własną, z księdzem polskim. Już od roku 1897 zbierali się razem w domu Pana Rynkowskiego, na 1802 Jefferson ulicy, a gdy w przeciągu roku liczba ich znacznie wzrosła, że nie można ich było tam pomieścić, przez następne trzy lata miewali posiedzenia w Doherty sali wynajętej umyślnie na ten cel i tam obmyślali sposoby zrealizowania swoich pragnień. Z ciężko zapracowanego grosza odkładali regularnie pewną część, aby utworzyć fundusz potrzebny do założenia parafii. Po wielu wysiłkach uzbierali około \$2000.00 i zaczęli aktualne starania o parafię. Największe zabiegi w tej mierze przedsięwziął Ks. Henryk Cichocki, ówczesny proboszcz parafii Św. Antoniego w Homestead, w roku 1901. Dnia 29 stycznia tegoż roku zakupił on na rogu Alexandria i Main ulicy wówczas będący na sprzedaż kościół zwany Christ Reformed od J. H. Albert za \$6000. Gotówki złożono, jak wykazują księgi parafialne, \$3000, a akt własności przesłano Przewielebnemu Ks. Biskupowi R. Phelan. ówczesnemu pasterzowi diecezji Pittsburskiej. Parafia otrzymała imię od Towarzystwa Św. Jana Ewangelisty, które istniało jeszcze przed jej założeniem, i które pierwsze złożyło ofiarę \$500. Natychmiast przerobiono świątynię heretycką na kościół, dostarczono przyborów do nabożeństwa i zaczęto odprawiać tam Nieustającą Ofiarę Mszy Św. Kościółek ten służy ku chwale Bożej i zbawieniu dusz po dziś dzień.

Dnia 4 marca, 1901 Przew. Ks. Biskup zamianował Ks. H. Cichockiego proboszczem tej nowej trzódki liczącej zaledwie 95 rodzin, a obejmującej 520 dusz, z których 30 było dzieci. W skład pierwszego komitetu parafialnego weszli następujący: Wiel. Ks. Proboszcz H. Cichocki; Walenty Okonek, sekretarz; Franciszek Sroka, skarbnik; Stefan Nieborak, Antoni Olczak, Mateusz Winklewski i Frederyk Szczęsny.

Wkrótce przyłączono do parafii małą misyjkę, Św. Róży w Bradenville. W 1911 misyjka ta została ustanowiona kanonicznie jako oddzielna parafia.

Księgi parafialne wskazują, że pierwszy chrzest w nowej co dopiero, zorganizowanej parafii był Maryi Oleasz, córki Józefa Oleasz i Maryi Wdówki dnia 4 marca; pierwszy ślub, Antoniego Jabłońskiego i Franciszki Brust, zawarty był 30 kwietnia, a pierwszy pogrzeb, Jana Olszewskiego dziecka 11 miesięcznego, nastąpił 12 listopada tegoż roku.

Uroczyste poświęcenie kościoła odbyło się dopiero dnia 27 października. Ceremonii tej ważnej dopełnił za pozwoleniem władzy kościelnej Ks. Pr. Miskiewicz, któremu parafia zawdzięcza swój pierwiastek istnienia. Według opowiadań współczesnych, kilka szyderców bezbożnych stała na uboczu wyśmiewając się po kryjomu z pociwigo ludu prawowiernego, biorącego udział w uroczystości. Jak każdy rozmach znajduje wcześniej czy później przeszkodę, tak i rozpęd, chęć i zapal Wiel. Ks. Cichockiego napotykały wielkie trudności. Wreszcie przeszkody stawiane spowodowały Ks. Cichockiego do opuszczenia parafii we wrześniu 1902 roku.

Miejsce jego zajął Ks. Anzelm Młynarczyk, ale zdołał wytrwać na stanowisku jeden miesiąc tylko. Po nim nastąpił Ks. Józef Galewski, który przebywał do września 1903. Dla przyczyn niewiadomych w czasie jego duszpasterstwa nie postąpiono wiele i rozwój był słaby. Oczywiście, że zmiana częsta przewodników nie wpływała dodatnio na wzrost budującej się parafii. Niemożliwe jest przeprowadze-

nie dzieła wielkiego lub trwałego w czasie zbyt krótkim, szczególnie, gdy się jest nieobznajmionym ze stosunkami panującymi w poszczególnych sytuacjach.

Po Ks. Galewskim przybył Ks. Bolesław Pawłowski i zarządzał parafią i dobrze i rozumnie od października 1903 do sierpnia 1905. On zdołał do tyle opanować umysły parafian na dobre cele, że przy ich pomocy z początkiem 1904 roku zakupił grunt wartości \$2000 i pobudował kosztem \$14,000 szkołę i plebanię na rogu Alexandria i Miller ulicy. Szkoła była dwu klasowa obejmująca cztery stopnie. Nad szkołą było pomieszkowanie wygodne dla nauczycielek. Ponieważ niemożliwe było wówczas dostać Siostry do kierowania szkołą, świeckie nauczycielki zajęły się nauką w szkole od września 1904. Pierwsza nauczycielka była pani Teodora Sudacka, następnie panna McBride zajmowała tę posadę przez kilka lat. Po niej nastąpiły panny Catherine O'Brien, Anna Kent, Vera Hareńska i Vera Shrall, i uczyły do roku 1924 włącznie. Z tego czasu mamy bardzo skąpe wiadomości, więc niepodobno akuratnie podać liczbę dzieci w szkole w tym okresie.

Ks. Pawłowski pracował umiejętnie i usilnie nad podniesieniem poziomu ducha wśród parafian. Wszakże po dwóch latach żmudnej pracy zmuszony był jechać do kraju dla poratowania nadwątlonego zdrowia, a miejsce opustoszałe objął Ks. Tytus M. Dereszkiewicz i trwał na posterunku do lipca 1911. W tym okresie w kraju nastąpiły liche czasy. Zastój w pracy sprawił, że parafia strasznie zubożała: ludzie niezdolni byli opłacać kolekty miesięczne; ksiądz proboszcz, organista, nauczycielka nie pobierali żadnej pensji. Dla polepszenia bytu wielu powędrowało znowu dalej w świat. Zaledwie garstka ludzi zdołała się utrzymać przy parafii — tylko 65 rodzin zostało. Parafii groziła zagłada.

W owej krytycznej porze Ks. Dereszkiewicz został przeniesiony do Lyndora, a miejsce jego zajął młody, energiczny Ks. Józef Frania, który ratował sytuację wszelkimi możliwymi sposobami i o ile mógł skupiał lud przy parafii. W przeciwieństwie do swoich poprzedników, pozostał on na tej placówce omal dwadzieścia pięć lat — z dwiema krótkimi tylko przerwami od czerwca do września roku 1927-go i roku 1931-go, kiedy to udał się z wizytą do Polski, a zastępował go Ks. Walenty Chrobok ze Zgromadzenia Św. Michała Archanioła. Dopiero 4-go grudnia, 1935, opuścił Ks. Frania Latrobe, gdy zamianowany został proboszczem Św. Wojciecha w Pittsburghu. Tam kilka lat później niespodziewanie swego żywota dokonał.

Podczas swej administracji Ks. Frania poczynił niektóre reperacje i ulepszenia w kościele, w plebanii i w szkole. W roku 1924 postarał się o Wielebne Siostry Bernardynki i poruczył im kierownictwo dziatwy w szkole. Wkrótce potem, bo w roku 1926, miejsce ich zajęły na życzenie Ks. Proboszcza, Wiel. Siostry Nazaretanki, i pozostały tam do czerwca 1929 roku, kiedy to z początkiem nagłego kryzysu finansowego i ogólnej krajowej depresji kompletnie zwinięto szkołę.

Na domiar nieszczęścia, w styczniu 1929 wybuchł pożar w kościele i zrobił znaczne szkody. Zakryścia cała spłonęła. Dobudowano nową zakrystię kosztem \$943, tym sposobem powiększając już i tak znaczny dług parafialny, który potęgował się z każdym rokiem zamiast się umniejszać. Zdawało się że parafia nigdy nie zdoła wybrnąć z swoich długów, tym bardziej że nastąpiło bezrobocie, trwające miesiące całe. Przez kilka lat parafia nie czyniła jakiegokolwiek postępu materialnego. Rosła nawet obawa, że za lada podmuchem wiatru przeciwnego runie. Naturalnie dla braku funduszy, wszystkie budynki parafialne stopniowo podległy zaniedbaniu i podupadły, ponieważ niemożliwe było przeprowadzić konieczne naprawy.

Dnia 5-go grudnia, 1935 Przew. Ks. Biskup Hugh C. Boyle rozporządził, żeby Ks. Józef Lachendro objął wakujące probostwo Św. Jana, ale na własne żądanie tego ostatniego, pozostawił go nadal w Palmer, a do Latrobe nazaczył Ks. Franciszka Kruka. Ten przebywał tam do kwietnia 1937 roku i gospodarzył nadzwyczaj skrzętnie. W tym krótkim czasie zredukował nieco dług parafialny i poczynił pierwsze kroki ku odrestaurowaniu plebanii, która się już . prawie rozwaląa. Jednakże, pracy podjętej nie zdążył dokończyć, bo powołany był do Homestead, Pa., gdzie kilka lat później oddał Bogu ducha, mimo że był w sile wieku na pozór.

Po Ks. Kruku parafię Św. Jana objął Ks. Bronisław Mieruniski dnia 21 kwietnia, 1937 roku i pozostaje tam do dzisiejszej chwili. Od dnia pierwszego pokochał on swój lud i oddał się szczerzej i gorącej pracy dla tego ludu i dla chwały Bożej. Mimo pesymistycznych orzeczeń niektórych parafian, że niepodobieństwem jest wiele zdziałać w parafii Św. Jana w Latrobe, Ks. Mieruniski, nie zrażony tym bynajmniej, najpierw zabrał się energicznie do spłacenia hipoteki w sumie \$10,660. Dzieła dokonał w przeciągu kilku pierwszych lat mimo różnych przeciwności i trudności materialnych, bo aczkolwiek z jednej strony zabiegał, żeby jak najwięcej uzbierać funduszu na pokrycie zobowiązań kościoła, z drugiej strony zmuszony był zaspakajać niektóre gwałtowne braki i przeprowadzać różne, nie cierpiące zwłoki reperacje. Dla poprawienia finansowego stanu parafii wprowadził system kopertkowy, przez co dochody kościelne wzrosły do tego stopnia, że nie tylko zdołano zaspokoić zwyczajne rozchody i pokryć nadzwyczajne wydatki, ale nawet można było odłożyć dość pokaźną sumkę do użycia w razie potrzeby.

Miałem obejściem się ze wszystkimi i szczerym zainteresowaniem się młodzieżą miasteczka, z którą dotychczas grywa w piłkę, Ks. Mieruniski rychło zdołał pozyskać serca swych parafian i zjednał sobie szacunek obco narodowców tak, że dziś liczą się z Ks. Proboszczem wszyscy mieszkańcy Latrobe i bardzo chwalebnie się o nim wyrażają i chętnie spieszą mu z pomocą mimo, że nie należą do jego parafii. Również i parafianie, widząc szczerze oddanie się Ks. Proboszcza ich sprawom i dobru kościoła, rzucili się chętnie i hojnie z ofiarami.

Dlatego też, po spłaceniu długu ciążącego na parafii od założenia jej prawie, Ks. Mieruniski zaprowadził różne ulepszenia w kościele np. elektryczne organy, lepszy piec do ogrzewania, wygodny sklep do przechowywania przyborów kościelnych i poczynił wiele innych restauracji, nie koniecznie uderzających w oczy, ale pochłaniających bardzo dużo z trudem zaoszczędzonego grosza. Następnie dał pokryć, odnowić, odmalować i umeblować gustownie plebanię, tak że parafianie mogą szczycić się nią. Nadto, aby zaoszczędzić parafii nieco wydatków, przez dłuższy czas Ks. Mieruniski sam "pełnił obowiązek kościelnego, a szczególnie podczas zimy czuwał, żeby kościółek był zawsze ogrzany dla wiernych przychodzących na Mszę Św.

Zawsze mający przede wszystkim na celu chwałę Bożą, Ks. Proboszcz zaraz na początku swego urzędowania uprosił u Wielebnej Matki M. Angeli, Przełożonej Prowincjonalnej Sióstr Felicjanek, żeby dwie Siostry mogły dojeżdżać do Latrobe na uroczyste święta kościelne, aby przystrajać ołtarze na większą cześć Pańską, przygotować dziatki do procesji, do komunii Św. i w ogóle zabiegać o powiększenie chwały Bożej w sposób materialny i duchowy. Na tym polu pracy zasłużyła się najwięcej Siostra M. Kazimiera, która z niestrudzoną gorliwością i wielkim zaparciem się pracowała, aby świątynia Pańska jak najokazalej się przedstawiała, pociągając tym sposobem ludzi i dziatki do większej miłości ku Panu utajonym w Przenaj-świętszym Sakramencie. Dzięki jej pośrednictwu zakupiono rozmaite przybory do kościoła tak, że z czasem zastąpiono zniszczone aparata i szaty podarte nowymi.

Później inne jeszcze dzieło powierzono Siostram. Ks. Proboszcz, mając na względzie dobro dziatwy, którą się żywo zajmuje, porucił Siostram kierowanie szkółki wakacyjnej, podczas której udzielano lekcji języka polskiego. Od roku 1939 Siostry prowadziły szkołkę i dość pokaźna liczba dzieciaków się zgłosiła. Pokazało się nawet kilkunastu wyrostków—uczniów ze szkoły wyższej, a nawet i kilku starszych chłopców, którzy pragnęli nabyć znajomości języka polskiego. Pierwsze nauczycielki tej szkółki były Siostra M. Filomena i S. M. Hieronima.

W lutym 1942 Siostry Felicjanki zamieszkały na stałe w Latrobe. Przybyły trzy Siostry: ś. p. Siostra M. Leoncja, przełożona i organistka, Siostra M. Estera i Siostra M. Terenia. Miały one prowadzić pracę społeczną, oraz zajmować się kościołem i w ogóle pomagać Wiel. Ks. Proboszczowi w sposób im właściwy.

Ale nie dosyć było na tym. Rozumiejąc dalej, że młodzież to przyszła nadzieja parafii i że nawięcej do wyrobienia ducha polskiego i katolickiego pomaga szkołka parafialna, Ks. Mieruniski uprosił Matkę M. Hilarię, zastępującą zmarłą Matkę Wielebną Sióstr, o Siostry Nauczycielki i we wrześniu 1947 otworzył powtórnie szkołkę zwinętą od 1929, zarazem czyniąc ją bezpłatną. Naturalnie ten krok pociągnął za sobą koszty dodatkowe—trzeba było wiele reperacji w mieszkaniu Sióstr, mebli dodatkowych, przyrządzeń szkolnych itd. Wszystkie te dodatki, przeróbki, zmiany pochłonęły tysiące dolarów. Dzięki jednak ofiarności swych chętnych parafian, Ks. Proboszcz zwalczył wszystkie te trudności i do nowo otworzonej szkółki zapisało się 60 dzieci. Najpierw uczyły dwie Siostry nauczycielki—jedna w przedszkolu, a druga mająca stopnie 1 i 2, a potem 3. Szkołka wzrastała nad spodziewanie—trzeba było dodać jedną klasę w roku 1948, a w następnym roku jeszcze jedną więcej. I tak obecnie istnieją 4 klasy zawierające 8 stopni elementarnych, a mieszczące 108 dzieci, liczbę nader wielką, gdy się ją porówna z innymi dawno założonymi szkołami, które maleją w obecnych czasach. Dzieci przewożone są do szkoły i do domu autobusem dostarczonym przez parafię. W tym roku jubileuszowym parafii po raz pierwszy od lat wręczone będą dyplomy abiturientom szkoły Ś. Jana. Obecne Siostry Nauczycielki są: S. M. Alma, przełożona, S. M. Helena, S. M. Klaudia, organistka i nauczycielka, i S. M. Mirosława. Przy kuchni tymczasowo pomaga S. M. Magdalena. Na razie mieszkanie Sióstr uszczuplone przez obrócenie niektórych pokoi na klasy, pozostaje nieco ciasne i niewygodne, ale z biegiem czasu i to da się naprawić.

W tym roku jubileuszowym parafia Św. Jana, jak wskazują rekordy, liczy 200 rodzin—650 dusz. Nie wielka to garstka wprawdzie, jednak pod dyktando Ks. Pr. ob. Mieruniskiego pozostaje w porządku i funkcjonuje z nader wielkim sukcesem ku zadziwieniu nieukrywanemu inno narodowców, którzy przekonani byli, że parafia z czasem upadnie. Obecny komitet który stanowią: Jan Bernas, Bolesław Gałęcki, Michał Hricik, Józef Kendra, Jan Kowalski, Józef Kubicki, Jan Marcinik, Ignacy Nieborak, Antoni Pałacki i Jan Seremet solidarnie stoi przy swoim Ks. Proboszczu i idąc za jego radą roztrofną, nie szczędząc pracy ni zasobów, dokłada wszelkich starań, żeby parafia dalej rosła pod każdym względem. Zaci parafianie marzą nawet jak ongiś o przyszłości, w której będą mogli przystąpić do budowy nowego kościółka i szkoły. Na razie przy szczupłych dochodach maleńkiej parafii wydaje się to prawie niepodobieństwem, ale z pomocą Bożą przy dobrej chęci, szczerzej ofiarności i wytrwałej współpracy i to marzenie da się kiedyś zrealizować jak tyle innych przez półtora wieku spełnionych.

Niektórzy z naszych starszych osadników, jak: Józef Kubit, Antoni i Anna Janik, Franciszka Jabłońska, Stanisław Korona, Stanisław Kociszewski, Piotr Obstarczyk, Tomasz Nowak, Jan

Pończocha, Stefan Śmietanka, Józef Zakrzewski, Franciszek Zajdel z dumą patrzą na parafię, której podwaliny oni pomogli wznieść. Były czasy kiedy wobec urągań innych zdawało się im, że ciężka ich praca pójdzie na marne, że wszystko runie. Tymczasem widzą z radością, że z łaski Bożej parafia z gorączkowych wysiłków i zmagających różnych przeszła do życia normalnego i rozwija się nie szybko co prawda, ale miarowo, lecz stale.

Jest kościół, plebania, szkoła i mieszkanie Sióstr—nie duże, wystawne, ale odpowiadające celowi swojemu. Odnowiony i odmalowany kościółek obecnie bardzo pięknie się przedstawia i wzbudza podziw parafii bogatszych.

Przy materialnym rozwoju nie pominięto i duchowego postępu. Wiel. Ks. Proboszcz wszelkimi sposobami usiłuje wzmocnić życie religijne w parafii, sam przede wszystkim świecąc dobrym przykładem wzorowego kapłani pilnie wykonywającego obowiązki stanu swego. Księgi parafialne stwierdzają, że dotychczas udzielono 2912 chrztów, pobłogosławiono 545 związków małżeńskich, odprawiono 467 pogrzebów. Dzieci w szkółce parafialnej zapisało się przez ubiegłe lata kilka set, a z nich prawie wszyscy przystąpili również do pierwszej Komunii Św. Dwie panienki z parafii wstąpiły do zakonu—Siostra M. Karola, S. Józefinka z Troy, N. Y., i Siostra M. Gregoria, felicjanka, z Coraopolis, Pa. Dla przyczyn niewiadomych nie może parafia chlubić się żadnym wychowankiem kapłanem, ale jest nadzieja, że w przyszłości przy dobrej woli i temu da się zaradzić i kilku chłopców poświęci się na służbę Króla królów. Być może, że trudne warunki życiowe i nieporozumienia liczne, istniejące kiedyś w parafii między pasterzem a owieczkami jego, spowodowały ten brak. Daj Boże, że przyszłość obfitych plon duchowy wyda.

Jak w każdej innej parafii prosperującej znajdują się i w parafii Św. Jana Ewangelisty kilka towarzystw, tak kościelnych jak i narodowych. Do pierwszych zaliczają się Tow. Imienia Jezus, Sodalicja Najśw. Maryi Panny, i Siostry Różańcowe, grupa starsza i młodsza. Pierwsze dwa towarzystwa były założone przez obecnego Ks. Proboszcza i są nader aktywne. Wszystkie bractwa świecą pięknym przykładem ofiarności na nasz kościół. Szczególnie teraz, kiedy to jedno prześciga drugie, aby z okazji Złotego Jubileuszu parafii dostarczyć jakąś trwałą pamiątkę do kościoła, aby pozostawić potomności dowód swego przywiązania do wiary Chrystusowej i kościoła rzymskokatolickiego. Na razie brakuje wszystkich bliższych szczegółów, aby listę ofiarodawców wymienić tu, ale uzupełniona z pewnością Aniołowie Pańscy zaniosą przed Tron Najwyższego, gdzie najmniejszy uczynek dobry nie przejdzie bez nagrody, gdzie najskromniejszy dar będzie stokrotnie wynagrodzony.

Nie mniej ważne i życziwe dla spraw Bożych są nasze narodowe towarzystwa jak, Tow. Św. Anny, gr. Z. P., Wolne Polki, Tow. Św. Jana Ewangelisty, gr. Z. P. R. K., Klub Św. Józefa, i Tow. Białego Orła, gr. Zw. Nar. Pol. Ci ostatni posiadają piękną salę własną, w której odbędzie się bankiet jubileuszowy parafii.

Spojrzenie pięćdziesiąt lat wstecz pokazuje, że wiele, bardzo wiele było zdziałane, że różne chwile i kryzysie parafia przechodziła, ale wiele i bardzo "wiele pozostaje do uzupełnienia. Niejedną rzecz można naprawić, drugą, jak n. p. szkołę parafialną więcej popierać, ale przy dobrej woli i solidarności Polonia w Latrobe może jeszcze poważnie zdobyć laury w przyszłości tak na polu religijnym jak i na społecznym. Nikt nie może zarzucić, że parafianie w Latrobe nie dawali choinie na cele narodowe, kulturalne, miłosierne lub na inne szlachetne przedsięwzięcia dla dobra ogółu podjęte. We wszystkich potrzebach społecznych i narodowych, Polskich i Amerykańskich, oni zrobili swoje w całej pełni, zaszczytnej. Nieraz bywało, dziwiono się, że tak mała parafia potrafiła zebrać stosunkowo wielką

składkę na cel jaki wzniosły. Słuszny hołd należy się tym zacnym ofiarodawcom!

Jeszcze kilka słów wypada tu nadmienić. Dziwnym zbiegiem okoliczności zeszyły się dwie wielkie uroczystości. Złote kłosa zespoliły się ze srebrnymi. Złote Gody parafii i Dwudziesto-pięcioletnia rocznica kapłaństwa wielce poważanego Ks. Proboszcza Mierunskiego! W chwili gdy parafia się tworzyła i po raz pierwszy odprawiana była w niej Msza Św. Bóg w pobliskim mieście, Pittsburghu, już powoływał dziecię, które miało kiedyś stanąć u stóp tego skromnego ołtarza i wznosić korne modły za siebie i ten biedny polski ludek.

Wielebny Solenizant, syn ś. p. Stanisława Mierunskiego i Felicyty Kamińskiej, emigrantów polskich, gorliwych katolików, nie mniej żarliwych patriotów, urodził się dnia 26 marca, 1901. Od małości zaprawiony do pobożności, całe omal życie dziecięce i młodzieńcze służył u ołtarza Bożego. Nauki elementarne pobierał w szkole parafialnej Św. Wojciecha w mieście rodzinnym, następnie uczęszczał rok jeden do South High, potem do kolegium' polskiego w Orchard Lake, Michigan, i do seminarium Św. Cyryla i Metodego tamże również. Na życzenie Przew. Ks. Biskupa H. Boyle, teologię Ks. B. Mierunski pobierał w seminarium Św. Wincentego w Latrobe. Czy już wówczas przeczuwał, że to będzie pole jego pracy nad duszami? Wyświęcony przez Przew. Ks. Biskupa Boyle w kościele Św. Wincentego 13 czerwca, 1926, Ks. B. Mierunski asygnowany był do parafii Św. Rodziny w Pittsburgh, gdzie pracował do 22 stycznia, 1929. Stamtąd przeniesiony został do Ambridge i przebywał tam do 19-go września, 1930. Następne siedem lat biblijnych spędził w parafii Św. Cypriana w Pittsburgh. Pamięt-nego dnia, 21 kwietnia, 1937, mianowany został proboszczem parafii Św. Jana Ewangelisty i do dziś tam spełnia swe obowiązki kapłańskie. Już wyżej wspomniano, co dokonał Czcigodny Ks. Proboszcz w parafii podczas swego czternasto-letniego pobytu tamże. Pozostaje tylko złożyć żarliwe "Te Deum" Bogu za łaski udzielone tak parafii jako i jej wielce zasłużonemu Ks. Proboszczowi i dołączyć gorące życzenia błogich skutków zbożnej pracy. Błogosławieństwo Boże niech spocznie na parafii Św. Jana Ewangelisty w Latrobe i na jej zacnym Pasterzu Solenizancie!

Otóż w chwili wydawania tego pamiętnika, dnia 23 maja nadeszła wiadomość od Stolicy Apostolskiej, że diecezja Pittsburska została podzielona na dwie części. Skutkiem tego parafia w Latrobe obecnie zalicza się do nowo ustanowionej diecezji Greensburg pod opieką J. E. Ks. Biskupa Hugh Lamb, którego przyjazd do stolicy biskupiej zapowiadany jest na końcu czerwca bieżącego roku. I to ważna chwila w roku jubileuszowym parafii naszej!